

ที่ ดศ(สพธอ) ๕๑๑/๑๐๓๙

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
อาคารเดอะ ไนน์ ทาวเวอร์ แกรนด์ พระรามเก้า
(อาคารบี) ชั้น ๒๑ เลขที่ ๓๓ / ๔ ถนนพระราม ๙
แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร
๑๐๓๑๐

๒๑ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ความเห็นและข้อสังเกตต่อข้อเสนอหลักการในการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล)๒๘๒๔๑ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีขอให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือ สพธอ. เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องหรือส่วนอื่นที่เห็นสมควรต่อข้อเสนอหลักการในการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐมนตรี นั้น สพธอ. ได้พิจารณาข้อเสนอหลักการในการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ข้อเสนอหลักการฯ) รวมทั้งได้รายงานข้อเสนอดังกล่าวต่อคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการเสนอแนะต่อคณะกรรมการในการจัดให้มีหรือปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยแล้ว ในการนี้ คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และ สพธอ. เห็นว่าข้อเสนอหลักการในการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ มีข้อเสนอหลักการทั่วไปที่สอดคล้องกับหลักการที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์รวมทั้งมุ่งให้เกิดการใช้งานธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก โดยมีกลไกที่ทำให้เกิดการนำกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้บังคับกับการทำธุรกรรมต่าง ๆ ที่มีความเข้มแข็งขึ้นจากเดิมที่เป็นกฎหมายในเชิงเสริมที่เป็นทางเลือกของการใช้งาน นอกจากนี้ได้เพิ่มเติมกลไกหรือรายละเอียดที่ช่วยสร้างความชัดเจน สร้างความเชื่อมั่น และส่งเสริมให้เกิดการใช้งานธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก ทั้งนี้ สพธอ. โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ มีข้อเสนอแนะต่อข้อเสนอหลักการดังกล่าว ดังนี้

๑. ในการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามข้อเสนอหลักการฯ นั้น เห็นควรอ้างอิงตามกฎหมายแม่แบบ (Model Law) ที่จัดทำโดยคณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ (UNCITRAL) เพื่อลดความแตกต่างของกฎหมายและกฎเกณฑ์ที่รองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศต่าง ๆ ซึ่งประเทศต่าง ๆ ได้นำหลักการตามกฎหมายแม่แบบ (Model Law) เป็นแนวทางหลักในการจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายภายในประเทศของตน ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในระหว่างประเทศมีกฎเกณฑ์ที่สอดคล้องไปในทิศทาง

เดียวกัน (Harmonized Law)

๒. กฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เสนอให้มีการปรับปรุงตามข้อเสนอหลักการฯ ควรวางอยู่บนหลักการพื้นฐานสำคัญในเรื่องหลักความเป็นกลางทางเทคโนโลยี (Technology Neutrality) เพื่อเปิดกว้างรองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทุกรูปแบบทั้งด้วยเทคโนโลยีที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่จะมีการพัฒนาขึ้นในอนาคต โดยไม่ควรกำหนดหลักเกณฑ์ที่ระบุถึงเทคโนโลยีหนึ่งเทคโนโลยีใดไว้เป็นการเฉพาะในกฎหมาย เช่น Smart Contract

๓. ในส่วนข้อเสนอหลักการฯ ด้านการรับรองเทคโนโลยีที่น่าเชื่อถือ ถือเป็นกลไกที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการใช้งานธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในทางปฏิบัติ ด้วยการให้ประโยชน์จากข้อสันนิษฐานทางกฎหมายที่จะช่วยลดความกังวลต่อประเด็นโต้แย้งความน่าเชื่อถือของธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์นั้น อันรวมถึง เทคโนโลยีหรือระบบที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จากทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งกลไกลักษณะดังกล่าวจะทำให้ผู้ให้บริการเทคโนโลยีหรือระบบจากต่างประเทศเข้าสู่ระบบของการรับรองเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้งานในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม เพื่อให้มีการรองรับการกำกับดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความสำคัญหรือส่งผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง เห็นควรให้คงหลักการของการกำกับดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้ เพื่อรองรับการดูแลธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความเสี่ยงในอนาคต เพื่อที่หน่วยงานของรัฐสามารถกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการประกอบธุรกิจที่จำเป็นต้องดูแลให้มีความน่าเชื่อถือและมั่นคงปลอดภัย และมีกลไกที่สามารถดูแลผลกระทบหรือความเสียหายต่อประชาชนได้อย่างทันทั่วถึง ด้วยการให้ผู้ให้บริการปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งชดเชยหรือเยียวยาให้กับประชาชนผู้ใช้บริการที่ได้รับความเสียหายได้ ซึ่งกลไกการกำกับดูแลจะทำเฉพาะเมื่อมีความจำเป็นเมื่อผลกระทบของธุรกิจบริการนั้นไม่สามารถดูแลด้วยกลไกการรับรองเทคโนโลยีที่น่าเชื่อถือได้แต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาก่อนการลงความจำเป็นและเหมาะสมอีกขั้นหนึ่งก่อน

๔. แม้ข้อเสนอหลักการฯ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับรองเทคโนโลยีที่น่าเชื่อถือจะได้กำหนดเป็นหลักการให้หน่วยงานที่รับผิดชอบกฎหมายประกาศกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำและผู้กำกับ (Regulator) สามารถประกาศกำหนดคุณสมบัติและมาตรฐานเฉพาะที่เท่ากันหรือสูงกว่า เพื่อให้มาตรฐานที่แต่ละหน่วยงานได้ออกมีความสอดคล้องและไม่ลักลั่นกัน แต่ยังไม่ปรากฏหลักการที่จะเป็นกลไกให้การตรวจรับรองโดยหน่วยงานต่าง ๆ มีความสอดคล้องกันและไม่ให้เกิดความลักลั่นในเชิงกระบวนการรับรอง ซึ่งเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งแยกจากการกำหนดคุณสมบัติและมาตรฐาน ดังนั้น จึงควรมีกลไกการทำงานร่วมกันกับผู้กำกับ (Regulator) เพื่อให้การตรวจรับรองคุณสมบัติและมาตรฐานโดยหน่วยงานต่าง ๆ มีความสอดคล้องและเป็นมาตรฐานการตรวจรับรองเดียวกัน เช่น มีการทบทวนกระบวนการตรวจประเมินหรือรับรองร่วมกัน

๕. เพื่อเป็นการรองรับการพัฒนานวัตกรรมหรือบริการใหม่ ๆ ที่ไม่อาจใช้หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้เดิมได้ เห็นควรเสนอให้มีการเพิ่มเติมกลไกของ Regulatory Sandbox ในกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้สามารถนำนวัตกรรมหรือบริการใหม่ ๆ มาให้บริการไปพร้อมกับการพัฒนาหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับนวัตกรรมหรือบริการนั้น ๆ ควบคู่ไปได้

๖. ในส่วนข้อเสนอหลักการฯ ที่ให้ยกเว้นอากรแสตมป์อันเป็นภาษีอากรประเภทหนึ่ง สำหรับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์บางประเภทนั้น เห็นว่าข้อกำหนดเกี่ยวกับการยกเว้นอากรแสตมป์ควรกำหนดโดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากรนั้นโดยตรง แทนการกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

๗. ในการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้เสนอขยายขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายนั้น จำเป็นต้องมีมาตรการหรือกลไกที่ทำให้ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวสามารถ

เชื่อมโยงและใช้งานกันได้ทั้งระบบนิเวศ (Ecosystem) เพื่อรองรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมทั้งกำหนดกลไกการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการนำไปปรับใช้จริงในภาคธุรกิจ หรือการทำธุรกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งกลไกหนึ่งที่มีความสำคัญ คือ บทบาท หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตามกฎหมายและหน่วยงานที่รับผิดชอบกฎหมายดังกล่าว ที่จำเป็นต้องปรับปรุงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับข้อเสนอหลักการ เพื่อให้การดำเนินงานด้านการพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น เช่น บทบาทด้านการกำหนดมาตรฐานการรับรองระบบงานของหน่วยรับรอง หรือหน้าที่และอำนาจที่รองรับการพัฒนา ระบบนิเวศ (Ecosystem) ด้านการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้มีผู้ให้บริการระบบที่พร้อมรองรับการใช้งาน อาทิ การกำหนดให้มีเงินทุน หรือการร่วมทุนหรือให้ทุนสนับสนุน เป็นต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

โดย : มีนาคม ๖๖

(นายชัยชนะ มิตร์พันธ์)

ผู้อำนวยการ

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ศูนย์พัฒนากฎหมาย

โทร. ๐ ๒๑๒๓ ๑๒๐๐ (นางสาวพลอย เจริญสม)

โทรสาร ๐ ๒๑๒๓ ๑๒๐๐

Email: ploy@etda.or.th